

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Номер 907   23.11.2020 г.   Град Смолян
Окръжен съд – Смолян   Втори въззивен граждански състав

На 23.11.2020 година в закрито заседание в следния състав:

Председател: Мария А. Славчева
Членове: Петранка Р. Прахова
                    Зоя С. Шопова

като разгледа докладваното от Петранка Р. Прахова Въззивно частно гражданско дело № 20205400500466 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл. 274 и следващите от ГПК.

С Определение № 601/16.10.2020 г. по гр. д. № 843/2020 г. Смолянски районен съд е върнал като процесуално недопустима молбата на Ан. Е. Р., с посочени заинтересовани лица М. Е. А. , В. Е. Р. и Община Смолян, с която молба се иска по реда на чл. 542 и следващите от ГПК да се признае установен фактът на сключен брак между Е. И. Р., починал на 09.03.2019 г. и Т. С. Р., починала на 01.09.2002 г., като е прекратено производството по делото.

Това определение се обжалва пред Смолянски окръжен съд от молителят А. Е. Р., чрез пълномощник адв. Б. П., с оплаквания, че е незаконосъобразно и необосновано.

В частната жалба се излагат факти – страните по делото са наследници на Т. С. Р. и Е. И. Р.; молителят е предявил срещу другите наследници иск по чл. 124 ал. 1, във вр. с чл. 537 ал. 2 от ГПК, в което производство молителят е представил като доказателство заверено копие от Регистър на населението от 1956 г., в който е записано, че родителите на страните по делото са съпрузи на основание сключен граждански брак на 25.08.1944 г.; по нот. дело № 260/2013 г. Е. И. Р. е признат за собственик на процесния имот, по което дело е приложена и декларация на основание чл. 25 ал. 8 от ЗННД, подадена и подписана от Е. И. Р., с която е заявил „нямам брак“. Сочи се, че в първоинстанционното решение съдът е приел, че въпреки твърденията за сключен граждански брак, не са ангажирани писмени доказателства – съставен акт за брак; налице е отразяване в представеното извлечение от регистър на населението, че Тайбе е омъжена през 1944 г., без да се представя има или да има представяне на съставен акт.

Излагат се твърдения, че сключеният брак между родителите на страните е по реда на чл. 119 и чл. 152 от ЗЛ от 1907 г.; прави се позоваване на разпоредбите на чл. 152 и 127 от ЗЛ /отм./ и се сочи, че според закона и религиозният брак произвежда правно-валидно действие, стига да е бил отразен в регистрите за гражданско състояние.

По-нататък в жалбата се сочи, че след направена справка в Община – Девин, към която е било с. Триград, в чийто кметство е било с. Мугла, се установява, че в Община – Девин след приети по опис регистри за граждански брак, липсва регистър за брак от 1944 г., т.е. същият е изгубен, без възможност да бъде възстановен, поради което не могат да се дадат данни за сключен такъв.

По повод позоваването от районния съд на Решение № 460/15.11.2011 г. по гр. д. № 912/2011 г. на IV г.о. на ВКС в жалбата се излагат доводи, че регистъра на населението от 1956 г. представлява официален документ, респективно всички вписвания в него; на основание на този регистър се издават всички официални писмени документи, свързани с брак, раждане и наследяване. Соци се, че възниква въпроса дали представа официален документ удостоверение за наследници от 26.11.2019 г., издадено от Община – Смолян за наследниците на Т. С. Р., в който е вписан като неин наследник Е. И. Р. като съпруг, ако последният не е бил в брак с нея. Според жалбоподателят възниква въпроса дали е икономско вписването в регистъра за населението, че Т. и Е.Р. са съпрузи от 25.08.1944 г., в който смисъл е Решение № 85/17.07.2011 г. по гр. д. № 635/2011 г. на II г.о. на ВКС.

Твърди се в жалбата, че за жалбоподателят е налице правен интерес за предявяване на молбата – при евентуално установяване на факта, същият е с правно значение и е преюдициален относно кръга на наследници на Т. Р., участващи в производство досежно имоти, придобити от двамата съпрузи-наследодатели по време на брака им.

С частната жалба се прави искане за отмяна на обжалваното определение е делото да бъде върнато на районния съд за произнасяне по същество на спора.

Смолянски окръжен съд намира частната жалба за процесуално допустима като депозирана в законно установения срок от надлежна страна, внесена е ДТ, а по същество съобрази следното:

Производството по гр. д. № 843/2020 г. по описа на Смолянски районен съд е образувано по молба на А. Е. Р. срещу М. Е. А. и В. Е. Р. и Община – Смолян с искане да бъде признат за установен фактът на сключен брак между Е. И. Р. и Т. С. Р. на 25.08.1944 г.

В молбата си пред районния съд А. Е. Р. сочи, че в качеството си

на наследник на родителите си Т. и Е. Р. е депозирал пред Районен съд – гр. Смолян искова молба, по която е образувано гр. д. № 1438/2019 г., като е предявен иск по чл. 24 ал. 1 от ГПК и иск по чл. 537 ал. 2 от ГПК срещу М. Е. А. и В. Е. Р. по отношение собствеността на ПИ с пл. № 64 по плана на с. Мугла, обл. Смолян, ведно с построената в имота двуетажна жилищна сграда; по делото е постановено решение, което е обжалвано и производството и висящо. По-нататък в исковата молба се съдържа изложение, което се съдържа и в частната жалба – представянето на регистър за населението от 1956 г., декларация от наследодателя, че „няма брак“, както и приетото от съда, че не са ангажирани писмени доказателства за сключен акт за брак на наследодателите на страните; липса на регистри за брак от 1944 г. в съответната община.

В молбата се сочи, че за молителят е налице правен интерес за предявяване на молбата, тъй като при евентуално установяване на факта, същият е с правно значение и е преюдициален относно кръга на наследници на Т. Р., участващи в производство досежно имоти, придобити от двамата съпрузи-наследодатели по време на брака им.

В обжалваното определение районният съд е приел, че молителят, като трето лице – наследник, не може да черпи права по смисъла на чл. 542 ал. 1 от ГПК пряко от факта на брака между двамата наследодатели, поради което не е процесуално легитимиран да инициира охранително производство за установяване на факта на сключване на брак. Прието е, че при наличието на спор за съществуването на съответно вещно или друго право или за неговия обем, респективно за правопораждащите го факти, един от които е брак на наследодателя или между двамата наследодатели, какъвто е настоящия случай, този спор е допустимо да бъде решен единствено и само в рамките на висящото исково производство.

Настоящата инстанция намира за законосъобразни и обосновани изводите на районния съд.

Интерес за предявяване на молбата по чл. 542 от ГПК молителят аргументира единствено с обстоятелството, че по висящият спор за собственост на недвижими имоти спорен и преюдициален е въпроса имало ли е съставен акт за брак между наследодателите на страните.

Районният съд се е позовал на Решение № 460/15.11.2011 г. по гр. д. № 912/2011 г. на IV г.о. на ВКС, в което изрично е прието, че правният интерес, който молителят следва изрично да обоснове съгласно чл. 543 т. 1 и т. 2 от ГПК, в никой случай не може да се изразява и изчерпва само с това, че фактът на сключване на брака е спорен по висящо исково производство, като поради изгубване, унищожаване или изобщо несъставяне на акт за женитба, респективно на акт за сключване на граждански брак, същият не може да бъде представен като доказателство по това висящо гражданско дело; в тези

случаи, дори и съпрузите или единият от тях /респективно лицата, които твърдят да са такива/, макар поначало да са процесуално легитимирани да започнат това охранително производство, нямат правен интерес от него, поради което то е процесуално недопустимо.

Сходни становища Върховен касационен съд е изразил и в Решение № 594/28.06.2010 г. по гр. д. № 1289/2009 г. на I г. о. и Решение № 134/22.07.2020 г. по гр. д. № 2252/2019 г. на IV г.о. на ВКС. Така в последното решение е прието, че поради това, че охранителното съдебно производство по чл. [чл. 542-548](#) от ГПК по дефиниция е безспорно производство, то процесуално недопустима е молба по [чл. 542, ал. 1 от ГПК](#), подадена от наследник, молителят-наследник да обосновава правния си интерес за това единствено от наличието на правен спор между него и трети лица било относно съществуването на тези факти, било относно негови субективни граждански права, произтичащи от тези факти.

В Решение № 92/26.06.2020 г. по гр. д. № 2617/2019 г. на III г. от на ВКС е прието, че при спор за съществуването на съответното вещно, облигационно, наследствено или друго имуществено субективно гражданско право или за неговия обем, респ. за правопораждащите го факти, един от които е брак на наследодателя или между двама наследодатели, този спор е допустимо да бъде решен единствено и само в рамките на исково производство; в него сключването и съществуването на брака следва да се доказва на общо основание, съобразно правилата за разпределение на доказателствената тежест и правилата за допустимите в конкретния случай доказателствени средства, това важи и в случаите, когато съставеният акт за граждански брак или акт за женитба е бил изгубен или унищожен, като ако това е станало не по вина на страната, която се домогва да докаже сключването на брака, то съгласно чл. 165, ал. 1 от ГПК в този случаи биха били допустими и свидетелски показания.

Приемането на обратната теза, а именно, – че при наличие на спор за конкретно субективно гражданско право, чието възникване, съществуване или обем зависят от един или няколко юридически факта, сред които е и сключването и наличието на брак, е допустимо този факт да се установява по реда на чл. 542 и сл. от ГПК, практически би довело до пренасянето на спора от исковото в – иначе поначало безспорното – охранително производство. В този смисъл, правният интерес, който молителят следва изрично да обоснове съгласно разпоредбите на 543, т. 1 и т. 2 от ГПК, в никой случай не може да се изразява и изчерпва само с това, че фактът на сключване на брака е спорен по всящо исково производство, като поради изгубване, унищожаване или изобщо несъставяне на акт за женитба, респ. на акт за сключване на граждански брак, същият не може да бъде представен като доказателство по това всящо гражданско дело.

Предвид така установената практика на Върховен касационен съд настоящата инстанция споделя извода на районния съд за недопустимост на молбата по чл. 542 от ГПК. След като молителят в настоящото производство обосновава правния си интерес от молбата по чл. 542 от ГПК единствено със спора по висящото исково производство, вто молбата е процесуално недопустима поради липса на правен интерес, а въпросът дали е бил сключен граждански брак между наследодателите на молителят следва да се реши в исковото производство.

Поради това обжалваното определение следва да се потвърди като обосновано и законосъобразно, поради което Смолянски окръжен съд

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ ОПРЕДЕЛЕНИЕ № 601/16.10.2020 г. по гр. д. № 843/2020 г.
на Смолянски районен съд.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд в едноседмичен срок от връчването му на жалбоподателя.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____